

Το ύψωμα «Προφήτης Ηλίας» Αρναίας: Η ακρόπολη των Αρνών;

/ [Πεμπτούσια](#)

Βόρεια της Αρναίας και σε απόσταση 2 χιλιομέτρων περίπου βρίσκεται το κωνοειδές ύψωμα (λόφος) «Προφήτης Ηλίας» ή «Άη-Λιάς», πού ονομάζεται έτσι, επειδή στην κορυφή του είναι κτισμένο το ομώνυμο εξωκκλήσι. Στο ύψωμα αυτό σώζονται ερείπια τειχών της κλασσικής περιόδου (5ος αιώνας π.Χ.) και της βυζαντινής περιόδου (μεσαίωνας).

Οι κλασσικές αρχαιότητες βρίσκονται στη βάση και στις πλαγιές του υψώματος. Στη βάση του και περιμετρικά διακρίνονται σποραδικά υπολείμματα της οχύρωσης του με ψευδοϊσοδομικό τείχος από σαθρό γρανίτη. Στις πλαγιές του διακρίνονται ίσως αναλημματικών (κυρίως διακρίνεται η κορυφή) υές αρχαιότητες βρίσκονται στην κορυφή του λόφου. υς μεσαιωνικού κάστρου(1).

1. Μελαμβαφή καί άλλα άβαφή πήλινα όστρακα.

καιρούς μερικά προϊστορικά, πολλά κλασσικά (και αρκετά ελληνιστικά, ρωμαϊκά και βυζαντινά) όστρακα(2). Επίσης βρέθηκαν ένα πήλινο μελαμβαφές λυχνάρι (3), ένα ειδώλιο γυμνής γυναίκας (4), τριάντα πέντε πήλινες αγνύθες (εξαρτήματα αργαλειού) (5) και δύο σταθμιά μεταλλικά (6). Τέλος, βρέθηκαν κατεστραμμένοι κεραμοσκεπείς και πετρόκτιστοι τάφοι, μετά από... εκπολιτιστική πορεία μπουλντόζας (7), μερικά νομίσματα τής κλασσικής και ελληνιστικής εποχής (8) και οστά ζώων της ίδιας εποχής (9).

Με βάση, λοιπόν, τα όσα γράψαμε στο τεύχος 22/Ιαν.-Μάρτιος 1992, σσ. 3-5 για τη θέση τής πόλης των Αρνών και έχοντας υπόψη τις αρχαιότητες του υψώματος «Προφήτης Ηλίας» μπορούμε να υποστηρίξουμε με αρκετή σιγουριά, πώς το ύψωμα αυτό ταυτίζεται με την ακρόπολη των Αρνών της Χαλκιδικής. Όμως, το τελικό συμπέρασμα θα το βγάλει η αρχαιολογική σκαπάνη, όταν και από την Εφορεία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων αρχίσουν ανασκαφή εργασίες στο ύψωμα αυτό, το οποίο από το 1986 έχει κηρυχθεί επίσημα αρχαιολογικός χώρος, ύστερα από ενέργειες του γράφοντα και της Πολιτιστικής Εταιρείας Αρναίας.

Σημειώσεις:

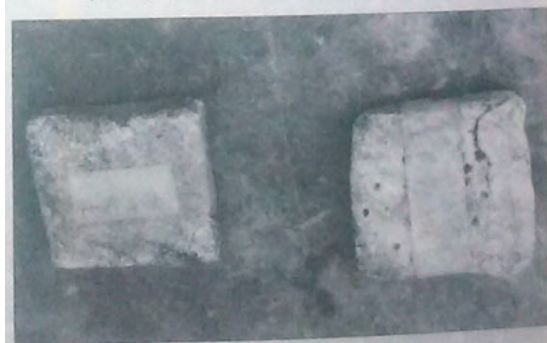
1. Για το μεσαιωνικό (βυζαντινό) κάστρο (όπου τώρα γίνονται ανασκαφές από τη 10η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων) θα γράψουμε σε επόμενο τεύχος.

2. Πήλινο είδωλο γυμνής γυναίκας (άκέφαλο) και μικρά τμήματα οστών

3. Πήλινες άγνύθες (έξαρτήματα άργαλειού).

4. Τά δύο μολύβδινα σταθμιά.

2. »Όστρακα'' (δηλ. τεμάχια αγγείων) της κλασσικής εποχής βρέθηκαν πολλά από τον γράφοντα (κυρίως). Μερικά απ' αυτά συγκεντρώθηκαν και άλλα βρίσκονται, ύστερα από άδεια της ΙΣΤ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης, στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Αρναίας, επτά παραδόθηκαν μέσω του Αστυν. Τμήματος Αρναίας στο Μουσείο Πολυγύρου (βλ. σημ. 3) και άλλα (περίπου 600, βλ. φωτογραφία 2) ευρισκόμενα με προφορική άδεια τής αείμνηστης Προϊσταμένης της ΙΣΤ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων Ιουλίας Βοκοτοπούλου στην κατοχή του γράφοντα, παραδόθηκαν πρόσφατα στον υπεύθυνο των

ανασκαφών αρχαιολόγο κ. Ιωακείμ Παπάγγελο. Τα όστρακα αυτά είναι τμήματα μικρών ή μεγάλων αβαφών, μελαμβαφών ή ερυθροβαφών (δηλ. βαμμένων με ανεξίτηλο μαύρο ή κόκκινο βερνίκι) αγγείων.

2. Το λυχνάρι βρέθηκε από τον γράφοντα σε σημείο του λόφου, όπου έγιναν από μπουλντόζα χωματοργικές εργασίες (ισοπεδώσεις αγροτεμαχίων), στα τέλη Αυγούστου 1976, και παραδόθηκε στο Αστυνομικό Τμήμα Αρναίας, το οποίο το έστειλε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πολυγύρου.
4. Το edwlio (βλ. φωτογραφία 2) είναι άβαφες και πήλινο, έχει διαστάσεις 10,5X3,5 εκ. και είναι ελαφρά κατεστραμμένο. Βρέθηκε από τον γράφοντα και παραδόθηκε (βλ. σημ. 2).
4. Οι αγνύθες (βλ. φωτογραφία 3) είναι κυρίως αρτόσχημες και πυραμιδοειδείς. Βρέθηκαν από τον γράφοντα κατά καιρούς και παραδόθηκαν (βλ. σημ. 2).
4. Τα δύο σταθμιά είναι μολύβδινα με διαστάσεις 5,6X5,7 εκ. και 6,0X6,1 εκ. και βάρος 430 γρμ. και 465 γρμ. αντίστοιχα (βλ. φωτογραφία 4).
7. Σώζονται μόνο κατά διαστήματα κεραμικά και πέτρες. Ήρθαν στο φως το 1975 μετά από αλόγιστη επέμβαση μπουλντόζας και βρίσκονται στην ανατολική πλαγιά του λόφου σε δύο σημεία.
8. Από τον γράφοντα βρέθηκαν το 1976 και το 1979 και παραδόθηκαν μέσω του Αστυνομικού Τμήματος Αρναίας στο Μουσείο Πολυγύρου και στην Εφορεία Κλασικών Αρχαιοτήτων Θεσ/νίκης τα παρακάτω νομίσματα: α) Χάλκινο νόμισμα μεγέθους 0,50 λεπτών (της δραχμής) με τις παραστάσεις της κεφαλής του Απόλλωνα (α' όψη) και της κιθάρας με τη λέξη ΒΟΤΙΑΙΩΝ (β' όψη), β) Χάλκινο νόμισμα, συνηθισμένη έκδοση του βασιλιά Αντιγόνου Δώσωνος (229-220 π.Χ.), με τις παραστάσεις της κεφαλής της «Αθηνάς (α' όψη) και του Πάνα να υψώνει τρόπαιο (β' όψη) (Βλ. Σύνταξης, Ο λόφος του Προφήτη Ηλία, εφημ. «ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ ΤΗΣ ΑΡΝΑΙΑΣ», φ. 32/Ιανουάριος 1980, σ. 2, και Δημ. Κύρου, Θα κηρυχθεί αρχαιολογικός χώρος ο λόφος «Προφήτης Ηλίας στην Αρναία», εφημ. «Ο ΠΟΛΙΤΗΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ» φ. 29/1-3-1980). (Σημείωση για όλα τα παραπάνω ευρήματα: «Αναλυτική Κατάσταση όλων των παραπάνω αναφερομένων κινητών ευρημάτων ίσως δημοσιευθεί σε επόμενο τεύχος).

9. Τα οστά ζώων ανήκαν, σύμφωνα με την άποψη του παλαιοντολόγου καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ιω. Μελέντη, στον όποιο επιδείχτηκαν, σε αγριόχοιρο και κατσίκι (βλ. φωτογραφία 2).

(Το άρθρο αυτό αποτελεί τη 2η συνέχεια της σειράς άρθρων με τίτλο «ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΡΝΑΙΑΣ», η οποία (σειρά) άρχισε με το τεύχος αρ. 22/Ιαν.-Μάρτ. 1992 και διακόπηκε αμέσως για τεχνικούς λόγους. Ήδη οι λόγοι αυτοί εξέλειπαν και ελπίζουμε —συν Θεώ— να συνεχίσουμε απρόσκοπτα τη δημοσίευση των επόμενων άρθρων, που θα αφορούν την Ιστορία της Αρναίας από τα αρχαία χρόνια (5ος α(π Χ) μέχρι τα μέσα του 20ου αι. μ.Χ. (1950).)